

LAKIALOITE 38/2004 vp

Laki arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi lakia arvonlisäverosta (1501/1993) niin, että biopolttoaineen, joukkoliikenteen ja vesihuoltolaitosten liittymismaksujen arvonlisävero laskettaisiin 0 %:iin sekä ruuan ja puutarha-alan arvon-

lisävero laskettaisiin 12 %:iin. Lisäksi ehdotetaan uutta pykälää, jolla säädetään yksityistien tiekunnille oikeus saada palautus maksamalleen arvonlisäverolle.

PERUSTELUT

Biopolttoaine

Bioenergian korkea 22 %:n arvonlisävero haittaa kotimaisten energiamuotojen tehokasta käyttöä. Kotimaisten puupolttoaineiden käytön lisäämisellä luotaisiin maahamme tuhansia uusia työpaikkoja. Uudet työpaikat tulisivat maaseutualueille, joten kotimaisen puuenergian käytön lisääminen olisi tehokasta aluepolitiikkaa. Kansallisen metsäohjelman tavoitteena on lisätä kotimaisen puuraaka-aineen käyttöä 5—6 milj. kuutiometriä vuoteen 2010 mennessä. EU:n tavoitteena on tuottaa 12 % energiasta uusiutuvista energianlähteistä vuoteen 2010 mennessä. Suomen bioenergiamaakunnassa, Keski-Suomessa tämä tavoite on jo ohitettu. Bioenergian osuus on jo 45 %. Ympäristöystävällisen, turvallisen ja varman bioenergian käytön lisäämiseksi bioenergian 22 %:n arvonlisävero on laskettava 0 %:iin. Tämä edistää myös Kioton sopimuksen mukaisen päästötason saavuttamista.

Joukkoliikenne

Joukkoliikennepalvelujen käyttöaste nousisi merkittävästi, kun joukkoliikenteestä perittävää 8 %:n arvonlisäverosta luovutettaisiin. Siten yhä useampi autoilija näkisi joukkoliikenteen varteenotettavana vaihtoehtona. Joukkoliikenteen lisääntyessä teiden kuormitusaste kevenisi, keskimääräinen liikennenopeus kasvaisi, parkkilotilojen tarve vähenisi ja liikenneturvallisuus parani. Yksityisautoilun väheneminen pienentää kustannuksia infrastruktuurin ylläpidossa, jolloin vapautuvalla pääomalla voitaisiin kattaa suuri osa aiheutuvista lisäkustannuksista, vaikka verotuotto alenisi. Julkisen liikenteen suosiminen on hyvin ympäristöystävällistä. Siten voitaisiin merkittävästi vähentää yksityisautoilun tuomia saasteita.

Vesihuoltolaitosten liittymismaksut

Korkeimman hallinto-oikeuden tuore päätös merkitsi sitä, että vesihuoltolaitosten siirtokel-

poiset liittymismaksut ovat arvonlisäverotuksen piiriin kuuluvia. Verohallituksen määräyksen mukaan niistä peritään 22 %:n arvonlisäveroa 1.4.2004 alkaen. Tätä ratkaisua sovelletaan sekä tele-, vesijohto-, viemäri-, ja kaapelitelevisioverkkoon että muihin vastaaviin verkkoihin liittymisestä perittäviin maksuihin. Näiden liittymismaksujen arvonlisävero vaikeuttaa erityisesti haja-asutusalueiden välttämättömien vesihuoltohankkeiden toteuttamista. Arvonlisäverolakia on syytä muuttaa siten, että ympäristönsuojelu ja haja-asutusalueiden vesihuollon tehokas järjestäminen eivät vaarannu. Tämän johdosta liittymismaksujen arvonlisävero tulee alentaa nol- laan.

Ruoka ja puutarha-ala

Arvonlisäverolain 85 §:ssä säädetään mm. ruuan arvonlisäverosta. Useissa lakialoitteissa on ehdotettu ruuan arvonlisäveron alentamista 17 %:sta 12 %:iin, mistä pääministeri Esko Ahon hallitus teki päätöksen mutta jonka Paavo Lipposen ensimmäinen hallitus tyrmäsi. Tämä sosiaalisesti oikeudenmukainen ja kotimaista elintarviketaloutta edistävä alennus pitää toteuttaa mahdollisimman pian.

Työvoimavaltaisilla elintarvike- ja puutarha- alalla kulutuksen lisääminen arvonlisäveroa alentamalla kasvattaisi yritysten tuotantoa, mikä parantaisi työllistämisen- ja investointihalukkuutta. Puutarha-alan arvonlisäkannalla on oleellinen vaikutus siihen, miten kotimaiset yritykset pystyvät kilpailemaan tuontituotteiden kanssa. Yritysten toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet korkealla arvonlisäverolla ja pienellä markkina-alueella ovat erittäin hankalat. Keski-eurooppalainen yritys voi kehittää tuotantoaan matalan verotuksen ja suuren markkina-alueen

eduilla ja myydä ylituotantonsa halvemmalla hinnalla pohjoisiin korkean arvonlisäverotuksen maihin, mm. Suomeen.

Koriste- ja puutarhahyötykasvien ja taimien arvonlisäverokanta on Suomessa 22 %. Se tulisi alentaa 12 %:iin, jolle tasolle myös elintarvikkeiden arvonlisäverokanta tulee alentaa. Useimmissa EU:n jäsenmaissa näitä kasveja verotetaan samalla verokannalla kuin elintarvikkeita, joiden arvonlisäverokanta on EU:ssa keskimäärin 11,3 %.

Tiekunnat

Yksityistiet ovat maaseudulla tärkeä osa tiestöä. Niiden valtionavustuksia leikattiin voimakkaasti vuonna 1996. Tätä ennen niistä tehtiin arvonlisäverovelvollisia. Tämä rasittaa tiekuntia kohuttomasti. Aloitteessa ehdotetaan, että tiekunnille annetaan oikeus saada arvonlisäveron palautus siltä osin kuin ne eivät voi veroa vähentää lain sallimalla tavalla.

Taloudelliset ja työllisyysvaikutukset

Lakialoitteella on merkittävät taloudelliset ja työllisyysvaikutukset. Valtion verotulot alenevat, mutta sosiaalinen oikeudenmukaisuus paranee ja kotimainen kulutus kasvaa. Työllisyyden koheneminen virkistää kansantaloutta ja alentaa valtion ja kuntien menoja. Muutokset tehostavat myös alueellista kehitystä. Tuloverokevennyksen sijaan tulee arvonlisäveroa keventää siten, että työllisyys paranee. Työ on parasta sosiaalisturvaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 85 a §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1265/1997,

muutetaan 85 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1265/1997 ja 1071/2002, ja

lisätään 59 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 376/1994, 1218/1994 ja 1486/1994, uusi 7 kohta, lakiin uusi 85 c ja 130 b § ja 130 b §:n edelle uusi väliotsikko, seuraavasti:

59 §

Veroa ei suoriteta seuraavien tavaroiden ja palvelujen myynnistä:

7) kotimaiset puupolttoaineet, polttopuut, hake, hakeranka, puupelletit ja puupriketit.

8 luku

Verokanta

85 §

Seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisö-hankinnasta, siirrosta, varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 12 prosenttia veron perusteesta:

1) ruokatavara, juoma ja muu sellaisenaan ihmisen nautittavaksi tarkoitettu aine sekä niiden raaka-aine ja niitä valmistettaessa tai säilöittäessä käytettävä mauste, säilöntäaine, väri- ja muu lisäaine (elintarvike);

2) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jätteaineet sekä rehukala (rehuaine);

3) koriste- ja puutarhahyötykasvit ja taimet.

85 c §

Seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisö-hankinnasta, siirrosta, varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 0 prosenttia veron perusteesta:

1) henkilökuljetus;

2) vesijohto- ja viemäriverkkoon liittymisestä perittävät maksut.

Tiekunnat

130 b §

Yksityisistä teistä annetussa laissa (358/1962) tarkoitettulla tiekunnalla on oikeus saada palautuksena hankintaan sisältyvä 10 luvussa tarkoitettu vero, josta ei saa tehdä vähennystä tai josta ei saa 131 §:ssä tarkoitettua palautusta. Palautus saadaan myös 79 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tuesta tai avustuksesta suoritetusta verosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2004 .

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2004

Toimi Kankaanniemi /kd
Timo Soini /ps

Kari Kärkkäinen /kd
Sari Essayah /kd